

سرما و خشکسالی؛

هرات امسال انگور و انجیر سابق را ندارد

باشنده گان هرات همه ساله از باغ‌های شان صدها هزار افغانی درآمد داشتند. اکنون می‌گویند که به دلیل سردی بیش از حد زمستان گذشته و سپس خشکسالی، امسال هیچ حاصلی از باغ‌های خود نچیده‌اند. به گفته باغداران، سردی هوا سبب شده است که حدود ۹۰ درصد محصولات انجیر در این ولایت از بین برود. همچنان به گفته آنان، امسال هرات به‌عنوان شهر انگور لعل نیز یاد نخواهد شد؛ زیرا حاصلات باغ‌های انگور این ولایت به دلیل سردی بیش از حد و نبود آب، حدود ۶۰ تا ۷۰ درصد کاهش یافته است...

ده‌شمار برنامه جهانی غذا

جلوگیری از تشدید بحران غذایی در افغانستان نیازمند کمک‌های بشری است

۳ صفحه

سخنران وارونه و دست‌خواری خالی

سیاست‌مداران افغانستان حداقل طی نیم سده اخیر، انتظار مردم از پدیده سیاست را تغییر داده‌اند. آن‌ها با گفتار نسبتاً نیک و سپس کردار اکثر ناصواب خود، بعد «حیله‌گری» سیاست را برجسته‌تر کرده و...

پنس:

ترامپ با وجود توافق خروج با طالبان نیروهای امریکایی را در افغانستان نگه می‌داشت

معاون ترامپ اضافه کرد که باید تعدادی از نیروهای امریکایی پس از پایان رسمی ماموریت ایالات متحده در افغانستان باقی می‌مانند، تا با گروه‌های تروریستی در افغانستان و منطقه مبارزه می‌کنند. او به حضور نیروهای امریکایی در سوریه اشاره کرد که هنوز هم پس از پایان ماموریت علیه داعش، در این کشور باقی مانده‌اند.

به گفته مایک پنس، طالبان با تسخیر مزارشریف توافق‌نامه دوحه را نقض کردند. او افزود: «زمانی که طالبان توافق‌نامه را نقض کرد و شهر مزارشریف را تسخیر کرد، جو بایدن، کار خاصی نکرد. این سر آغاز رقم خوردن فاجعه در افغانستان بود.»

این درحالی است که تازه‌گی وزارت خارجه ایالات متحده ارزیابی خود را نسبت به خروج نیروهای امریکایی از افغانستان نشر کرد. در این گزارش آمده است که تصمیم‌های هر دو حکومت ترامپ و بایدن در سقوط دولت در افغانستان نقش داشته‌اند.

او تاکید کرده که علی‌رغم توافقی که دولت ترامپ با طالبان انجام داده بود، هزاران نیروی امریکایی در افغانستان باقی می‌مانند که بر اساس آن، نیروهای ایالات متحده تا ماه می ۲۰۲۱ خارج می‌شدند. وی تصریح کرد: «این را با اعتقاد کامل می‌گویم که اگر حکومت ما می‌بود، خروج فاجعه‌بار از افغانستان هرگز اتفاق نمی‌افتاد. چون، ما طالبان را به توافق باند نگه می‌داشتیم.»

۸ صبح، کابل: مایک پنس، معاون رییس جمهور پیشین امریکا در تازه‌ترین اظهاراتش در مورد خروج فاجعه‌بار نظامیان امریکایی از افغانستان می‌گوید که حکومت ترامپ به رغم امضای توافق‌نامه خروج از افغانستان، در برابر قدرت‌گیری طالبان متفاوت‌تر از بایدن عمل می‌کرد. پنس این اظهارات را روز یکشنبه، ۱۱ سرطان، در گفت‌وگو با شبکه سی‌بی‌اس مطرح کرده است.

سازمان صحتی جهان در ماه می به ۱.۴ میلیون تن در افغانستان خدمات صحتی ارائه کرده است

۸ صبح، کابل: سازمان صحتی جهان می‌گوید که در ماه می سال روان میلادی، به ۱.۴ میلیون تن در افغانستان خدمات صحتی ارائه کرده است.

سازمان صحتی جهان روز یکشنبه، ۱۱ سرطان، با نشر توییتی این مطلب را نوشته است. این سازمان افزوده است که در این مدت، بیش از یک هزار مرکز بهداشتی را در افغانستان پشتیبانی کرده و ۴۳.۹۱ تن تجهیزات بهداشتی و غیربهداشتی را به ۶۹ مرکز صحتی توزیع کرده است.

این در حالی است که پیش از این نیز سازمان صحتی جهان کمک‌هایی را به سکتور صحت افغانستان انجام داده بود.

با روی کار آمدن طالبان در افغانستان، سکتور صحتی دچار مشکلاتی نیز شده است.

مرزبانان ایرانی پنج جوان افغان را در نیمروز تیرباران کردند

۸ صبح، نیمروز: منابع محلی در نیمروز می‌گویند که چهار جوان افغان که قصد ورود به خاک ایران را داشتند، در پی تیراندازی مرزبانان ایرانی در مرز این کشور با افغانستان کشته و یک تن دیگر زخمی شده است.

منابع به روز نامه ۸ صبح گفتند که این رویداد شنبه شب، ۱۰ سرطان، در مربوطات نیمروز رخ داده است.

این دومین واقعه تیراندازی از سوی مرزبانان ایرانی بالای مهاجرین افغان است که در جریان این ماه صورت می‌گیرد.

در اوایل برج سرطان نیز در نتیجه گلوله‌باری مرزبانان ایرانی بر مهاجران افغان، سه تن کشته و شماری هم زخم برداشته‌اند.

این در حالی است که براساس گزارش رسانه‌های دولتی ایران، سال گذشته هم در پی تیراندازی مرزبانان این کشور به سوی مهاجران افغان در نقاط مرزی این دو کشور، ۱۱ شهروند افغان جان باخته‌اند.

به‌رغم اخراج بی‌رویه مهاجران افغان از ایران، اما با تسلط دوباره طالبان در افغانستان، روزانه صدها تن از جوانان و نوجوانان به دلیل فقر، بیکاری و چالش‌های امنیتی به‌گونه غیرقانونی کشور را ترک و راهی کشورهای همسایه به ویژه ایران می‌شوند.

۶ صفحه

راز تعامل اوزبیکستان با طالبان

اوزبیکستان همسایه فعال افغانستان به حساب می‌رود. فعال از آن رو که نسبت به بقیه جمهوری‌های آسیای میانه در قضایای افغانستان بیش‌تر...

۶ صفحه

کاهش کشت کوکنار؛ تقلائی بی‌امان طالبان برای کسب مشروعیت بین‌المللی

وقتی انس حقانی به فرانسه درس عدالت می‌دهد!

انس حقانی که نام شبکه او با صدها عملیات خونین انتحاری گره خورده است، در واکنش به ناآرامی‌های کنونی فرانسه گفته است که این‌ها نتیجه بی‌عدالتی است. وی از تبعیض و خشونت پولیس فرانسه انتقاد کرده و از این‌که کشورها و سازمان‌های حقوق بشری به حمایت از معترضان موضع نگرفته‌اند، اظهار ناخشنودی کرده است. این اولین بار نیست که یکی از سران طالبان در مقام مدافع حقوق بشری شهروندان کشورهای دیگر ظاهر می‌شود و از خشونت در آن‌جا انتقاد به عمل می‌آورد.

انس حقانی می‌خواهد به فرانسه بگوید که عدالت و برابری را از ما بیاموزید که با برپایی نظام اسلام سیاسی، توانستیم به همه بی‌عدالتی‌ها و نابرابری‌ها پایان بدهیم. بارزترین نمونه برابری در نظام طالبان را می‌توان در مورد زنان جامعه تماشا کرد که از هیچ‌گونه تبعیضی رنج نمی‌برند، سپس در مشارکت همه اقوام و شهروندان که بی‌هیچ محدودیتی در تعیین سرنوشت‌شان سهم دارند و همچنان در حمایت‌های خاص از اقلیت‌های مذهبی، جنسیتی و اجتماعی که با هیچ‌گونه تبعیضی روبه‌رو نیستند، ارزش‌های حقوق بشری هم در سرتاسر جامعه ساری و جاری است و هیچ‌کسی از سرکوب و نداشتن آزادی بیان رنج نمی‌برد و هیچ شهروندی ناچار نیست برای رسیدن به حداقل‌های یک زنده‌گی انسانی از این کشور پا به فرار بگذارد.

آیا طالبان از نظر اخلاقی در موقعیتی هستند که برای دیگران درس اخلاق بدهند؟ آیا اساساً چیزی به نام اخلاق در نزد گروه‌هایی مانند طالبان معنا دارد؟ آیا گروهی که اساساً حقوق بشر را به رسمیت نمی‌شناسد و به هیچ کنوانسیون معتبر بین‌المللی پای‌بند نیست و نظر چند ملای کهنه‌فکر را مبنای تصمیم‌گیری درباره میلیون‌ها شهروند کشور قرار می‌دهد و یک جامعه را درست به قرون وسطا می‌راند، می‌تواند سخنی از حقوق بشر بگوید؟ در جایی که جایگاه یک تفنگی از یک نخه فرهنگی و علمی به مراتب بالاتر است و گروهی که وزیر تحصیلات عالی‌اش مبنای ارزش نهادن را میزان مشارکت در بیداری و انفجار و کشتار می‌داند، آیا می‌تواند به دیگر کشورها و سازمان‌ها اعتراض کند که از حقوق بشر حمایت نکرده‌اند؟

تناقض گویی و تناقض‌جویی در کار گروه‌های افراطی از اکنون نیست و به مواردی که اشاره شد محدود نمی‌شود. در جایی که زنان معترض به زندان انداخته شده، شکنجه شده و شنیع‌ترین رفتارها را تجربه کرده‌اند، در جایی که خبرنگاران از بیم جان خود گزارشی از ظلم و جنایت گروه حاکم داده نمی‌توانند و امیرالمومنین آن آشکارا هر گونه انتقاد از رهبران این گروه را ممنوع اعلام می‌کند، در جایی که هزاران تروریست از گوشه و کنار جهان جمع می‌شوند و برای جنگ‌های بعدی آموزش می‌بینند، در جایی که معادن و ثروت‌های طبیعی کشور از سوی گروه‌های مسلح تاراج و به بیرون قاچاق می‌شود، در جایی که حمایت از تعلیم دختران جرم پنداشته شده و فعالان این عرصه دستگیر و شکنجه می‌شوند، در جایی که چیزی به نام قانون اساسی نیست و یک فرد مظهر قانون و صاحب صلاحیت برای تصمیم‌گیری درباره هست‌ونیست یک ملت است، انس حقانی از کدام حقوق بشر، کدام عدالت، کدام برابری و کدام محو تبعیض سخن می‌گوید؟

اظهارات بایدن در مورد القاعده؛ طالبان خواستار تعامل مثبت با امریکا شدند

۸صبح، کابل: در پی اظهارات اخیر جو بایدن، رییس جمهور امریکا، در مورد سرکوب شبکه القاعده در افغانستان به کمک طالبان، اکنون امیرخان متقی، سرپرست وزارت امور خارجه این گروه از آن استقبال کرده و گفته که امریکا تازه حقیقت را درک کرده است.

متقی روز شنبه، ۱۰ سرطمان، در گفت‌وگو با شبکه الجزیره گفته که حالا مسوولیت واشنگتن است تا با این گروه تعامل مثبت داشته باشد.

وی افزوده است: «امارت اسلامی به هیچ‌کسی اجازه نمی‌دهد که از خاک افغانستان بر ضد دیگر کشورها استفاده کند، ما در دو سال گذشته این را عملاً ثابت کردیم.»

متقی در این گفت‌وگو ادعا کرده که اکنون در کشور ثبات و امنیت سرتاسری تأمین شده و از این فرصت باید استفاده خوب صورت گیرد.

مولوی عبدالکبیر: آزار و اذیت کارمندان حکومت پیشین «کاملاً نادرست» است

۸صبح، کابل: در حالی که طالبان متهم به بازداشت، شکنجه و در بسا موارد قتل کارمندان نظامی و ملکی حکومت پیشین هستند، سرپرست ریاست‌الوزرای این گروه گفته که آزار و اذیت کارمندان حکومت پیشین «کاملاً نادرست» است.

صفحه توئیتر ارگ تحت مدیریت طالبان روز یکشنبه، ۱۱ سرطمان، از دیدار مولوی عبدالکبیر، سرپرست ریاست‌الوزرای این گروه با شماری از جنرالان، فرماندهان قول اردوها، افسران، رییسان و مسوولان نظامی حکومت پیشین خبر داده است.

عبدالکبیر در جریان این دیدار گفته است: «متأسفانه رسانه‌ها و افراد مغرض تبلیغات می‌کنند که گویا کارمندان اداره قبلی آزار و اذیت می‌شوند که کاملاً نادرست می‌باشد.»

به گفته وی، با توجه به عفو عمومی از سوی ملا هبیت‌الله، رهبر طالبان، هیچ‌کسی حق ندارد فرد دیگری را آزار و اذیت کند.

او مدعی شده است که تعداد زیادی از مقام‌های ملکی و نظامی حکومت پیشین در اثر تلاش کمیسیون تماس با کشور برگشته‌اند و آنان بدون هیچ‌گونه مشکلی به زنده‌گی شان ادامه می‌دهند.

این در حالی است که به‌رغم اعلام عفو عمومی از سوی طالبان، این گروه همواره کارمندان نظامی و ملکی حکومت پیشین، موسسات بین‌المللی و دیگر غیرنظامیان را به بهانه‌های مختلف بازداشت و شکنجه کرده و حتا به قتل می‌رسانند.

چندی پیش منابع در کابل ادعا کردند که طالبان یک کارمند موسسه آلمانی (GIZ) را با گروگان‌گیری پسرش به کابل خواسته و وی را کشتند.

دو تن در پی غرق شدن در دریای تخار جان باختند

۸صبح، تخار: منابع محلی در تخار می‌گویند که یک داکتر و یک کارمند مرکز صحتی خصوصی حین آب‌بازی در دریای این ولایت جان باختند.

به گفته منابع، این رویداد روز شنبه، ۱۰ سرطمان، در روستای زینگرد ولسوالی فرخار رخ داده است.

جسد این دو تن از دریا بیرون کشده شد و به شفاخانه ولایتی تخار انتقال داده شده‌اند. این داکتر که گل‌ولی نام داشت در کلینیک مظلوم‌یار شهر تالقان، مرکز تخار، مصروف فعالیت بود.

منابع می‌افزایند که جسد یک تن دیگر از غرق شده‌گان تا هنوز پیدا نشده است. این در حالی است که چند روز پیش نیز باشنده‌گان محل جسد یک خانم را که در یک خریطه جابه‌جا شده بود از منطقه پل مارشال دریای تالقان پیدا کردند.

والی ۶۰ ساله طالبان در لغمان بایک دختر ۱۸ ساله ازدواج کرد

۸صبح، لغمان: منابع در لغمان می‌گویند که زین‌العابدین، والی طالبان برای این ولایت، با پرداخت دو میلیون و ۲۸۵ هزار افغانی و یک نمره زمین با یک دختر ۱۸ ساله ازدواج کرده است.

منابع روز یکشنبه، ۱۱ سرطمان، به روزنامه ۸صبح می‌گویند که مراسم عروسی این مقام طالبان جمعه گذشته در تعمیر سابقه مقام ولایت لغمان برگزار شد.

به گفته منابع، دختری که والی طالبان با وی ازدواج کرد، باشنده روستای الاجیگروی ولسوالی علینگار است.

این مقام محلی طالبان به پدر دختر، ۸۰۰ هزار افغانی و یک نمره زمین در شهرک سلطان قاضی بابا به‌عنوان طویانه پرداخت کرده است.

مصارف این عروسی افزون بر طویانه به بیش از دو میلیون افغانی رسیده است.

براساس اطلاعات، زین‌العابدین، یک میلیون افغانی را به همسر جوانش طلا خریده است.

این در حالی است که رهبر طالبان سال گذشته

از مقام‌های این گروه خواست تا از تعدد همسران خودداری کنند.

رهبر طالبان چهار روز پیش در پیام عیدی‌اش نیز از محو ازدواج اجباری و زیر سن به‌عنوان یک دستاورد یاد کرد.

تعدد همسران و اقدام به ازدواج دوم و سوم در میان مقام‌های طالبان کم‌پیشینه نیست. پیش از این، مورد مشابه در لوگر نیز به ثبت رسیده بود.

مقام ایرانی: چهار هزار پناهجوی افغان از طریق گذرگاه میلک به افغانستان بازگردانده شدند

۸صبح، کابل: پرویز قاسم‌زاده، فرمانده مرزی زابل ایران گفته است که در ۲۴ ساعت گذشته حدود چهار هزار پناهجوی افغان از طریق گذرگاه مرزی میلک به افغانستان بازگردانده شده‌اند.

قاسم‌زاده روز یکشنبه، ۱۱ سرطمان، گفته است که این پناهجویان به دلیل ورود و اقامت غیرقانونی و انقضای تاریخ گذرنامه بازداشت و بازگردانده شده‌اند.

وی افزوده است که اتباع خارجی برای ورود، اقامت و خروج از ایران باید از طریق مجراهای قانونی اقدام کنند و در صورت ورود غیرمجاز به ایران، با برخورد قانونی مرزبانان مواجه خواهند شد.

این در حالی است که چندی پیش حسین شرافتی راد، مدیرکل اتباع و مهاجران خارجی خراسان رضوی ایران گفته بود که آن کشور در فصل بهار سال روان، ۹۰ هزار پناهجوی افغان را به کشورشان بازگردانده است.

پیش از این نیز گزارش‌هایی در پیوند به اخراج اجباری پناهجویان افغان از ایران نشر شده بود.

با روی کارآمدن طالبان در افغانستان، شمار زیادی از شهروندان کشور به دلیل مشکلات امنیتی و اقتصادی با استفاده از مسیرهای غیرقانونی راه مهاجرت به ایران را در پیش گرفتند.

جلوگیری از تشدید بحران غذایی در افغانستان نیازمند کمک های بشری است

برنامه جهانی غذا (WFP) با نشر گزارشی از کمبود ۳۵ درصدی گندم در افغانستان هشدار داده است. براساس این گزارش، ولایت های غربی کشور برداشت حاصلات

امین کاوه

گندم کمتر از حد میانگین را تجربه می کنند. به گفته این نهاد، خشک سالی های متواتر و هجوم ملخ ها بر کشتزارهای مناطق شمال، افغانستان را با کمبود گندم مواجه ساخته است. برنامه جهانی غذا می گوید که کاهش گندم بحران غذایی در کشور را تشدید می کند و نیازهای بشردوستانه را افزایش می دهد. این نهاد تاکید کرده است که دو سوم جمعیت افغانستان به کمک های بشردوستانه نیاز شدید دارند و بحران گرسنگی ۳.۲ میلیون تن به شمول کودکان در کشور را با سوءتغذیه حاد مواجه ساخته و ۲۵ ولایت را در آستانه شرایط اضطراری قرار داده است. در گزارش گفته شده است که با تسلط طالبان، بحران انسانی پیچیده شده و ۱۹.۹ میلیون شهروند غذای کافی مصرف نمی کنند. این در حالی است که به گفته مسوول برنامه جهانی غذا در افغانستان، پس از ماه اکتوبر سال جاری میلادی، این سازمان بودجه ای برای کمک به مردم افغانستان ندارد.

برنامه جهانی غذا به تازه گی گزارشی را زیر نام «افغانستان: خشک سالی - ۲۰۲۱ - ۲۰۲۳» منتشر کرده است. در گزارش گفته شده که افغانستان از اکتوبر ۲۰۲۰ شاهد بارش های کمتر از حد نورمال بوده و این وضعیت تا نیمه های اول سال ۲۰۲۱ ادامه داشته است. به گفته این نهاد، خشک سالی های متواتر، حاصلات زراعتی را در افغانستان به شدت صدمه زده است، تا جایی که این کشور با کمبود ۳۵ درصد گندم مواجه خواهد شد. در این گزارش پیش بینی شده که تولید گندم در افغانستان در مقایسه با سال های گذشته بهبود یافته است، اما ولایت های غربی برداشت کمتر از حد میانگین را تجربه می کنند.

برنامه جهانی غذا در گزارش خود کمبود گندم در سال پیش رو را ناشی از سومین سال خشک سالی دانسته و افزوده است که کسری گندم ۳۰ تا ۳۵ درصد برای سال ۲۰۲۳، پس از سومین سال خشک سالی

این نهاد سازمان ملل متحد پیش بینی می کند که ۱۵.۳ میلیون تن بین ماه می تا اکتوبر سال روان میلادی به شدت دچار عدم مصونیت غذایی خواهند شد و از جمله ۲.۸ میلیون تن در سطح اضطراری به کمک های بشردوستانه قرار خواهند گرفت. برنامه جهانی غذا در گزارش خود افزوده که با نزدیک شدن به فصل زمستان، ورود مواد غذایی به کشور و قرار دادن آن در ذخایر استراتژیک، در حال حاضر فوری ترین وظیفه این نهاد را تشکیل می دهد؛ زیرا با سرد شدن هوا، راه ها به مناطق دور دست مسدود می شود. این نهاد گفته است که با سرد شدن هوا، باشنده گان مناطق سردسیر نیاز شدید به کمک های بشردوستانه پیدا خواهند کرد و اگر در این فصل ذخایر استراتژیک آماده نشود، فاجعه رخ خواهد. برنامه جهانی غذا افزوده است که برای جلوگیری از یک فاجعه انسانی، در طی شش ماه آینده به ۱.۴۶ میلیارد دالر امریکایی برای کمک به افراد نیازمند در افغانستان نیاز فوری دارد.

ابتدای سال روان میلادی ۱۵.۴ میلیون نیازمند را در افغانستان تحت پوشش برنامه های امداد رسانی قرار داده است. این نهاد در گزارش خود تصریح کرده که از ماه اپریل به بعد مجبور شده است هشت میلیون تن را به دلیل کمبود بودجه از فهرست پاسخ اضطراری خود حذف کند.

این نهاد سازمان ملل متحد پیش بینی می کند که ۱۵.۳ میلیون تن بین ماه می تا اکتوبر سال روان میلادی به شدت دچار عدم مصونیت غذایی خواهند شد و از جمله ۲.۸ میلیون تن در سطح اضطراری به کمک های بشردوستانه قرار خواهند گرفت. برنامه جهانی غذا در گزارش خود افزوده که با نزدیک شدن به فصل زمستان، ورود مواد غذایی به کشور و قرار دادن آن در ذخایر استراتژیک، در حال حاضر فوری ترین وظیفه این نهاد را تشکیل می دهد؛ زیرا با سرد شدن هوا، راه ها به مناطق دور دست مسدود می شود. این نهاد گفته است که با سرد شدن هوا، باشنده گان مناطق سردسیر نیاز شدید به کمک های بشردوستانه پیدا خواهند کرد و اگر در این فصل ذخایر استراتژیک آماده نشود، فاجعه رخ خواهد. برنامه جهانی غذا افزوده است که برای جلوگیری از یک فاجعه انسانی، در طی شش ماه آینده به ۱.۴۶ میلیارد دالر امریکایی برای کمک به افراد نیازمند در افغانستان نیاز فوری دارد.

این در حالی است که مبتنی بر معلومات برنامه جهانی غذا، بحران اقتصادی ناشی از فروپاشی در ۲۴ اسد ۱۴۰۰، چندین دهه درگیری، شوک های اقلیمی و محدودیت های شدید بر حقوق زنان و دختران، میزان گرسنگی و بحران در افغانستان را افزایش داده است. به گفته برنامه جهانی غذا، بحران انسانی با ابعاد باورنکردنی از زمانی که طالبان کنترل افغانستان را به دست گرفته اند، پیچیده تر و شدیدتر شده است. از دست دادن شغل، کمبود پول نقد و افزایش قیمت ها طیفی جدید از گرسنگی را در افغانستان ایجاد کرده است و حدود ۱۹.۹ میلیون تن در کشور غذای کافی مصرف نمی کنند. پیش از نشر این گزارش، شائولی، مسوول بخش افغانستان برنامه جهانی غذا، گفته است که بودجه این نهاد رو به اتمام است و پس از ماه اکتوبر سال جاری میلادی پولی برای ادامه کمک به نیازمندان در افغانستان ندارد. برنامه جهانی غذا در حالی از کمبود گندم در سال جاری هشدار داده که به گفته رییس برنامه غذا و کشاورزی سازمان ملل، هجوم ملخ در افغانستان ضربه ای سنگین به کشوری خواهد زد که در حال حاضر یک سوم جمعیت آن پس از سه سال خشک سالی متوالی، بی ثباتی مداوم و کاهش کمک های بشردوستانه با گرسنگی مزمن روبه رویند.

با تلویزیون ملی تحت کنترل این گروه گفته که در سال جاری پنج میلیون تن گندم برداشت شده است. از سوی دیگر، به تازه گی برنامه جهانی غذا، نخستین محموله ۲۵۰ تنی آرد گندم از کمک های بشردوستانه هند را از طریق مرز زمینی هرات دریافت کرده و قرار است دو هزار و ۲۵۰ متریک تن دیگر را نیز در هفته های آینده به دست بیاورد.

با این حال، در گزارش این نهاد تاکید شده که ۲۸.۸ میلیون نفر (دو سوم جمعیت افغانستان) به کمک های بشردوستانه نیاز دارند. براساس گزارش برنامه جهانی غذا، بحران گرسنگی ۳.۲ میلیون تن را در کشور به شمول کودکان، با سوءتغذیه حاد مواجه ساخته و ۲۵ ولایت را در آستانه وضعیت اضطرار قرار داده است که احتمال می رود وضعیت بدتر شود. براساس این گزارش، حدود نصف کودکان زیر پنج سال و یک چهارم زنان باردار و شیرده در ۱۲ ماه آینده به حمایت تغذیه ای نجات بخش نیاز دارند. برنامه جهانی غذا در گزارش تازه خود گفته است که در نتیجه بحران گرسنگی، چهار میلیون زن باردار و شیرده از سوءتغذیه حاد رنج می برند. براساس این گزارش، ولایت های بدخشان و پکتیکا در طبقه بندی در مرحله چهارم سوءتغذیه حاد قرار دارند، در حالی که ۲۳ ولایت دیگر در مرحله سوم سوءتغذیه حاد دسته بندی شده اند. براساس گزارش، این نهاد از

متوالی در افغانستان پیش بینی می شود. براساس این گزارش، کمبود گندم ۱.۲ میلیون شهروند افغانستان را تهدید می کند. در گزارش تصریح شده که هجوم مداوم ملخ ها در شمال، یک چهارم از برداشت گندم را با تهدید مواجه ساخته است. همچنان کمبود گندم منجر به تشدید بحران انسانی در کشور خواهد شد و نیازمندی به کمک های بشری را افزایش خواهد داد. در گزارش برنامه جهانی غذا آمده است که عملیات کنترل ملخ ها در سال ۲۰۲۳ و کاهش خطرات شیوع بالقوه بزرگ تر و ویرانگرتر در سال ۲۰۲۴ در حال انجام است. این در حالی است که ریچارد ترنچارد، رییس سازمان غذا و کشاورزی سازمان ملل متحد (FAO) گفته است که در سال آینده بحران از بین رفتن مزارع افغانستان بسیار شدیدتر از امسال خواهد بود. به گفته او، ملخ ها در سال جاری در افغانستان «میلیاردها تخم در زیر خاک گذاشته اند». او در مصاحبه ای با تلگراف، بحران ملخ در افغانستان را به «بمب ساعتی» تشبیه کرده و گفته است که بحران بزرگ تری در کشاورزی و مواد غذایی در سال آینده رخ خواهد داد. این مقام سازمان ملل افزوده که هجوم ملخ ها در شمال کشور زبان های زیادی به بار آورده است.

در همین حال عطاالله عمری، سرپرست وزارت زراعت، آبیاری و مالداری طالبان، در یک مصاحبه

سرما و خشک سال؛ هرات امسال انگور و انجیر سابق را ندارد

مسوولان محلی طالبان در اداره زراعت نیز تایید می کنند که حاصلات انجیر در این ولایت امسال ۸۰ تا ۹۰ درصد کاهش یافته است. محمد نسیم سحر، سرپرست ریاست زراعت، آبیاری و مالداری طالبان در هرات، در اواخر جوزا گفت که به دلیل سردی زمستان در سال گذشته، حاصلات انجیر در هرات ۸۰ تا ۹۰ درصد کاهش یافته است.

داریم که متوجه همین درخت های انجیر باشد و به او معاش می دهیم. حتا امسال معاش همین از باغ پیدا نمی شود، به خاطر این که کلاً از بین رفته است. امسال وضع مردم خیلی خراب است. خنکی از یک طرف و بی آبی از طرف دیگر. تنها چشم امید مردم ما به همین انجیر بود که همه از صاحب باغ تا کارگر صاحب لقمه نان می شد که این ها را هم خنکی این گونه کرد. مردم حیران مانده اند چه کنند. از باغ هایی که سالی ۱۵ تا ۲۰ لک عاید بود و ۲۰ تا ۳۰ نفر به کار گرفته می شدند، امسال ۲۰ هزار عاید نیست. هم به صاحب باغ تاوان شد و کسی هم به کار گرفته نمی شود.»

ادامه در صفحه ۷

فصل برداشت محصولات انجیر زمینه کار را فراهم می کرد، می گوید که امسال به دلیل سردی هوا از باغ خود محصول انجیر برداشت نمی کند. این باشنده ولسوالی زنده جان در صحبت با روزنامه ۸ صبح گفت: «زنده جان دیگر مرکز میوه انجیر هرات نیست. متأسفانه خنکی های بیش از حد امسال نگذاشت که حاصل بدهد. سال گذشته خیلی خوب حاصل داد که هم یک لقمه نان به ما باغدارها شد و هم ۱۰ نفر تا ۱۲ نفر روزانه در همین باغ مصروف کار بودند؛ اما امسال خنکی شد و نگذاشت که حاصل برداشت کنیم.»

او می افزاید که سردی امسال بی سابقه بود و به همین دلیل، درختان انجیر حاصل نداده است. علی احمد گفت: «در همین باغ مدام یک دهقان

پرورش داده شده، به دلیل سردی بیش از حد هوا از حاصل بازمانده است.

علی احمد، باشنده ولسوالی زنده جان هرات است. او که همه ساله از باغ انجیرش بیشتر از ۹ تا ۱۰ لک افغانی درآمد داشت و برای ده تن در

باشنده گان هرات همه ساله از باغ های شان صدها هزار افغانی درآمد داشتند. اکنون می گویند که به دلیل سردی بیش از حد زمستان گذشته و سپس خشک سالی، امسال هیچ حاصلی از باغ های خود نچیده اند. به گفته باغداران، سردی هوا سبب شده است که حدود ۹۰ درصد محصولات انجیر در این ولایت از بین برود. همچنان به گفته آنان، امسال هرات به عنوان شهر انگور لعل نیز یاد نخواهد شد؛ زیرا حاصلات باغ های انگور این ولایت به دلیل سردی بیش از حد و نبود آب، حدود ۶۰ تا ۷۰ درصد کاهش یافته است. همچنان انار که در این سال ها در شماری از ولسوالی های هرات

سخنان وارونه و دسترخوان خالی

در وضعیتی که مردم افغانستان نانی برای خوردن ندارند و نهادهای امدادسانی بین المللی پشت سر هم نسبت به احتمال «فاجعه انسانی» در کشور به دلیل کاهش یا احتمالاً توقف کمک‌های بشری هشدار می‌دهند، طالبان از رونق اقتصادی «کشور» صحبت می‌کنند و حتی با آن مانور می‌روند. از دکاندار تا دهقان و تاجر و کسبه‌کار و متقاعد همه از بی‌پولی و بی‌نانی شکایت دارند، اما طالبان از خودکفایی کشور سخن می‌گویند. توان پرداخت پول افراد متقاعد را ندارند، معاش معلم و داکترش را نهادهای خیریه می‌پردازند و گفته می‌شود که هزینه ارتش و دیگر نیروهای نظامی آن‌ها هم از بیرون کشور واریز می‌گردد، اما آن‌ها می‌گویند افغانستان به خودکفایی اقتصادی رسیده است.

محمدعلی نظری

سیاستمداران افغانستان حداقل طی نیم سده اخیر، انتظار مردم از پدیده سیاست را تغییر داده‌اند. آن‌ها با گفتار نسبتاً نیک و سپس کردار اکثر ناوواب خود، بعد «حیله‌گری» سیاست را برجسته‌تر کرده و چه بسا که آن را کل سیاست معنا کرده‌اند. حداقل از کودتای ۱۳۵۲ داوود خان تا کنون، سیاستمداران تلاش کرده‌اند چندان خطوط روشنی برای امر سیاسی و کاربرد نیرنگ و حیله ترسیم نکنند. هر باری که نیازی افتاده، یا حتی زمانی که نیازی نبوده، حیله‌های عجیب‌وغریبی را به کار گرفته‌اند تا عمداً مردم از فهم وضعیت و پیش‌بینی درست آینده ناتوان بمانند. تا آن‌جا در این راه پیش‌رفته‌اند که دیگر درست‌کرداری و صداقت در دنیای سیاست را مذموم و نادرست جلوه داده‌اند. وضعیت به جایی رسیده است که سیاستمدار مهم و به اصطلاح موفق، مرموزترین، پیچیده‌ترین و حیله‌گرترین فرد سیاسی معنا شده است. این وضعیت، بر نگاه جامعه به پدیده سیاست تأثیر کرده و معنای ارزش‌ها وارونه شده است. تصویری که از سیاستمدار در ذهن یک شهروند غیرسیاسی افغانستان خلق شده، انسانی دورو، بدون خطوط سرخ سیاسی و اخلاقی، حیله‌گر و دروغگو است. آن‌که سیاست کند و راست بگوید، از نظر مردم افغانستان انسانی سیاسی موفق نیست. در چنین وضعیتی، برخی از سیاستمداران که تلاش می‌کنند بسیار زیرک‌تر و سیاسی‌تر از دیگران ظاهر شوند، یا نظر مردم نسبت به آن‌ها همین‌گونه باشد، بیشتر خود را پیچیده و مرموز نشان می‌دهند و وانمود می‌کنند که سخن راست گفتن با سیاست میانه‌ای ندارد. اگر سیاستمداران کشورهای دیگر در عمر سیاسی خود گاهی به دروغ متوسل می‌شوند، سیاستمدار افغانستان به‌صورت عریان دروغ می‌گوید تا ظاهراً بیشتر سیاسی به نظر بیاید.

همان‌طوری که داوود خان از جمهوری سخن گفت و صلاحیت‌ها را بیش از شاه در قبضه گرفت تا دست مردم بیشتر از سیاست و خوان قدرت کوتاه شود و یک‌تنه چندین پست را در «تملک» خود درآورد، حاکمان پس از او نیز دچار چنین وضعیت شدند. حکومت کمونیستی که خود را جنبش توده‌ها معرفی می‌کرد و خلاف تبعیض و تعصب حرف می‌زد، خود به چاله تعصبات حزبی و سپس قومی افتاد و در نهایت از همین مجرا تضعیف شد تا به پایانش رسید. در دوره مجاهدین هم وقتی رهبران قومی و مذهبی صف سیاستمداران را تشکیل دادند، از «اسلام»، «ملت افغانستان» و «منافع ملی» سخن گفتند، اما

قومی و حزبی عمل کردند و پایان ناخوشی را برای خود و کشور و مردم افغانستان رقم زدند. بیست سال دموکراسی را نیز کرزی و غنی و شرکای‌شان با تمسک به حیله‌های آشنا و ناآشنا به پایان بردند و به مرگ زودرس رساندند. طالبان هم در دور اول و هم این بار شبیه باقی سیاستمداران افغانستان در مواجهه با مردم، عمل می‌کنند. بحث روی نوع تفسیرها از واژه‌ها و عبارات نیست؛ آن‌ها عملاً حتی خلاف خوانش خود از امر دینی هم عمل می‌کنند. در خوانش طالبان از دین هم تبعیض قومی و زبانی نکوهش می‌شود، اما در میدان عمل به آن دست می‌بازند تا به زعم خود بیشتر سیاسی به نظر برسند. رفتار مشهود خلاف گفتار، آفت سیاست در افغانستان است. این آفت، مسری است و چندین نسل با نگاه‌های متفاوت و گاه متعارض به مسایل را مبتلا کرده است.

حالا در وضعیتی که مردم افغانستان نانی برای خوردن ندارند و نهادهای امدادسانی بین‌المللی پشت سر هم نسبت به احتمال «فاجعه انسانی» در کشور به دلیل کاهش یا احتمالاً توقف کمک‌های بشری هشدار می‌دهند، طالبان از رونق اقتصادی «کشور» صحبت می‌کنند و حتی با آن مانور می‌روند. از دکاندار تا دهقان و تاجر و کسبه‌کار و متقاعد همه از بی‌پولی و بی‌نانی شکایت دارند، اما طالبان از خودکفایی کشور سخن می‌گویند. توان پرداخت پول افراد متقاعد را ندارند، معاش معلم و داکترش را نهادهای خیریه می‌پردازند و گفته می‌شود که هزینه ارتش و دیگر نیروهای نظامی آن‌ها هم از بیرون کشور واریز می‌گردد، اما آن‌ها می‌گویند افغانستان به خودکفایی اقتصادی رسیده است. طالبان معنای خودکفایی را می‌دانند و نیاز افغانستان به بیرون از مرزها برای تامین نان خشک را هم درک می‌کنند، اما وقتی از خودکفایی اقتصادی سخن می‌گویند و مشکلات اقتصادی را «شایعه خارجی‌ها» می‌دانند، برجسته کردن حیله‌گری در سیاست است. این نشان از ابتلای شدید طالبان به مرض دروغ‌گویی است. همان‌ها که هزاران پل و پلچک و مکتب و دیگر تاسیسات عامه را منفجر کردند تا به گفته خودشان «علیه تهاجم غیرمسلمانان» جهاد کنند، وقتی با امریکا در دوحه دور میز مذاکره نشستند و توافق‌نامه امضا کردند، میل تفنگ را به طرف مردم مسلمان افغانستان و نیروهای نظامی مسلمان کشور گرفتند و برعکس ادعای خود، از خارجی‌ها حفاظت کردند. حتی پس از ۱۵ اگست ۲۰۲۱ که کشور به کام طالبان سقوط داده شد، جنگ‌جویان این گروه در اطراف میدان هوایی کابل حلقه زدند تا پیش از آن‌که خارجی‌ها کشور را ترک کنند، به آن‌ها از سوی

گروه‌هایی مانند داعش آسیبی نرسد، هر چند آن‌جا متأسفانه انفجاری هم رخ داد که تعدادی از افغان‌ها و خارجی‌ها را کشت. سخن گفتن این‌ها از مبارزه با مواد مخدر هم از همین نوع است. یا وقتی پس از صحبت‌های رییس جمهور امریکا در مورد استفاده آن کشور از طالبان در مبارزه با القاعده، سخنگوی وزارت خارجه طالبان می‌گوید ما این کار را به درخواست کدام کشور یا به دستور کدام کشور انجام نداده‌ایم، به‌نحوی می‌خواهد از حیله سیاسی استفاده کند.

طالبان وقتی از وضعیت اقتصادی کشور سخن می‌گویند، هم عکس آن‌چه در جامعه جریان دارد را بازگو می‌کنند. آن‌ها وضعیت اقتصادی کشور را احتمالاً با بررسی عواید داخلی این گروه و جیب رهبران خود محاسبه و ارزیابی می‌کنند. اگر غیر این باشد، جیب مردم خالی‌تر از هر وقت دیگر است که نشانی از بهبود وضعیت اقتصادی ندارد. آن‌چه ملا برادر در روز عید قربان گفت و مشکلات اقتصادی افغانستان را شایعه خواند، به نظر می‌رسد که معاون اقتصادی ریاست‌الوزرای طالبان با بررسی سبب غذایی مردم به این نتیجه نرسیده است. او که از ستون‌های اصلی رژیم طالبان به حساب می‌آید، سهم بزرگی در بیت‌المال هم دارد؛ پولی که بخشی از آن به نام کمک به مردم افغانستان واریز می‌شود و بخشی دیگر به زور از جیب همین مردم به نام عشر، زکات، مالیه، جریمه، باج و... بیرون کشیده می‌شود. وقتی آقای برادر می‌بیند که دو سال پیش فرماندهان طالبان در مغاره‌ها پنهان بودند و گاه به شاهراه‌ها حمله می‌کردند، اما حالا شاهراه‌ها را کنترل می‌کنند و ساکن قصرهای مجلل شده‌اند، می‌گوید وضعیت اقتصادی کشور بهبود یافته است. وقتی می‌بیند که خودش پیش از این از منابع مختلف سهم می‌گرفت، اما حالا تقسیم‌گر سهم مالی است و میلیاردها افغانی در اختیار دارد، تظاهر به بهبود اقتصاد می‌کند. با این حال، او خود هم به بهبود اقتصاد باور ندارد؛ صرف برای این‌که سیاست کند و خود را سیاسی جلوه دهد، سخن راست نمی‌گوید.

راست‌نگفتن و مبهم‌نگه داشتن وضعیت، نه‌تنها اقتصاد را بهبود نمی‌بخشد، بلکه آسیب‌های جدی‌تری به آن وارد می‌کند. حالا دیگر نیازی نیست که به گفته برادر، خارجی‌ها شایعه مشکلات اقتصادی در افغانستان را پخش کنند، همین که خود مردم می‌بینند بین آن‌چه در جامعه جریان دارد و آن‌چه سیاستمداران طالب شعار می‌دهند هیچ ربطی وجود ندارد، از ماندن در کشور و سرمایه‌گذاری در آن می‌ترسند. تاجران اگر نه بیش، حداقل به اندازه سیاستمداران، اوضاع سیاسی را تعقیب می‌کنند؛ زیرا هر دگرگونی در سیاست،

می‌تواند منافع بزرگ اقتصادی برای آن‌ها رقم بزند یا نقصان کلانی به بار آورد. هر چند آن‌ها سیاسی نیستند، اما با گفتار و کردار سیاسی به‌خوبی آشنایند. وقتی ببینند که طالبان به چشم مردم خاک می‌زنند و فقر مضاعف را بهبود اقتصادی معنا می‌کنند، آن‌ها هم به برنامه‌های چنین سیاستمدارانی اعتماد نمی‌توانند. زمانی که حیله‌گری وجه غالب سیاست در کشور باشد، درک راست و دروغ آن برای سرمایه‌گذاران و مشاوران آن‌ها دشوار نیست. در چنین اوضاعی، آن‌ها به تاریکی تیر رها نخواهند کرد. به جای آن، فرصت‌های اقتصادی را در بیرون از کشور جست‌وجو خواهند کرد و بدون پخش «شایعه» مشکلات اقتصادی، کشور را ترک خواهند کرد. ترک هر سرمایه‌گذار، چندین خانواده را به فقر می‌کشد و این‌گونه هر روز تعداد خانواده‌های نیازمند افزایش خواهد یافت.

از جانبی، اخیراً مکتوبی در شبکه‌های اجتماعی دست‌به‌دست می‌شود که گویا براساس دستور رهبر طالبان، تا یک ماه دیگر جواز فعالیت آرایشگاه‌های زنانه لغو و این مراکز مسدود می‌شود. در صورت واقعی بودن این مکتوب، وقتی این دستور عملی شود، هزاران نان‌آور خانواده‌ها بیکار می‌شوند و دسترخوان هزاران خانواده خالی‌تر می‌گردد. طالبان آن زمان هم شعار خواهند داد که وضعیت اقتصادی رو به بهبود گذاشته و کشور به خودکفایی رسیده است، ولی خانوارها مجبور خواهند شد لقمه‌های نان خشک خود را هم بشمارند تا بیشتر از حد نیاز برای زنده ماندن مصرف نکنند و این‌طوری چند روز بیشتر غذا داشته باشند.

با خیال‌پلو زدن صرف، وضعیت اقتصادی بهبود نمی‌یابد. زمانی می‌توان به بهبود اقتصادی امید بست که مردم و مشخصاً سرمایه‌گذاران بتوانند به نظام سیاسی و سیاستمداران اعتماد کنند. این اعتماد هم بدون مشارکت مردم در قدرت و حاکمیت، پدید نمی‌آید. نه با صدور فرمان اعتماد خلق می‌شود و نه با خیال‌پلو زدن یا وارونه سخن گفتن، اقتصاد بهبود می‌یابد. مردم و از جمله سرمایه‌گذاران زمانی به نظام سیاسی اعتماد می‌توانند که منافع آن‌ها برای نظام مهم باشد و خواست‌شان بر تصامیم سیاستمداران تأثیر بگذارد. به بیان دیگر، سیاستمداران و نظام سیاسی با مردم تعامل دوجانبه داشته باشند و از مردم مشروعیت بگیرند. وقتی حاکمان تصور کنند که مشروعیت سیاسی از بیرون کشور تامین می‌شود و بخش داخلی را از خدا یا دین می‌گیرند، مردم خود را هیچ‌کاره تصور می‌کنند و به چنین نظمی اعتماد نمی‌کنند. این بی‌اعتمادی، دسترخوان مردم را خالی‌تر خواهد کرد.

بدیل طالبان را بسازیم،

از امریکا طلب نکنیم

صمد پاینده

سقوط حاکمیت طالبان در سال ۲۰۰۱ امیدهای بسیاری میان افغان‌ها خلق کرده بود و ماه‌های اول شکل‌گیری دولت جدید که با کمپین وسیع بین‌المللی همراه بود، با استقبال گرم طیف‌های و طبقات اجتماعی گوناگون روبه‌رو گشت. طالبان نیز اعلام آماده‌گی کرده بودند تا زیر پرچم نظام جدیدی که با توافق جمعی افغان‌ها و حمایت بین‌المللی قرار بود شکل بگیرد، زنده‌گی کنند. بیش از دو دهه جنگ و استبداد، کشور را به ویرانه‌ای بدل کرده بود که در آن دستیابی به حداقل‌های معیشتی، اداری و تعلیمی میسر نبود و هیچ روزنه‌ای برای عبور از آن وضعیت در داخل کشور دیده نمی‌شد. رویارویی طالبان و امریکا و سرنگونی رژیم آن گروه، فرصتی را مهیا کرده بود که یک سال پیش از آن دور از تصور می‌نمود. یک‌باره مردمی که در چنگال گروهی بدوی و مستبد رها و فراموش شده بودند، مورد توجه کشورهای قدرتمند و نهادهای بین‌المللی قرار گرفتند. رادیوها پر از خبرهای تازه بود و جنب‌وجوش کم‌سابقه میان همه طیف‌های سیاسی راه افتاده بود، اتحادهای جدید شکل می‌گرفت، اساس‌نامه‌های گذشته گردگیری می‌شد و اهل سیاست به دوستی‌ها و رفاقت‌های کم‌رنگ‌شده دوباره متوسل می‌شدند تا خود را انسجام بخشیده و در تحولات جدیدی که به سرعت رخ می‌داد، نقش ادا کنند.

حمله نیروهای امریکا و هم‌پیمانان‌شان که به سقوط طالبان منجر شد، چنان برق‌آسا و کوتاه بود که در میان خبرهای سیاسی و تلاش‌های دیپلماتیک برای تشکیل اداره جدید به فراموشی سپرده شد و جز آنانی که تجربه مستقیم از آن حملات داشتند، باقی مردم اطلاع چندانی از چگونگی آن دریافت نکردند و پیش از آن که فرصت تبصره و بگومگو در مورد حمله نظامی امریکا پیدا کنند، روند سیاسی پرسروصدایی راه افتاد که کل آن تحولات را به اجماع جهانی برای نجات ملت فراموش‌شده و در گروگان بنیادگرایی بدل کرد. حضور رهبران و زورمندان جهادی از یک سو و تکنوکرات‌ها و تحصیل‌کرده‌گان خارج‌نشین از سوی دیگر، آن پروسه را چهره نسبتاً فراگیر داده بود و امید می‌رفت که انحصار قوماندان‌ها و زورمندان محلی با سازوکار دموکراتیکی که زیر نظر سازمان ملل و قدرت‌های جهانی برای دولت‌داری شکل خواهد گرفت، به تدریج کم‌رنگ شود و مردم بتوانند نماینده‌گان خود را به قدرت برسانند. در اداره‌های موقت و انتقالی حمایت‌های بین‌المللی و تلاش‌هایی که برای معرفی چارچوب حقوقی جدید دولت‌داری انجام شد، افغان‌ها را به آینده امیدوارتر ساخت و حس کار و پیکار برای آینده بهتر در سراسر جامعه سرایت کرد. مهاجران به کشور برمی‌گشتند، روستاییان به شهرها می‌رفتند و خانواده‌ها برای تعلیم و رشد فرزندان‌شان برنامه‌های بلندمدت می‌ریختند. تصور عمومی این بود که کشورهای پرنفوذ دیگر به خون و بازوی جوانان ما چشم نمی‌دوزند و در عوض برای سرمایه‌گذاری روی معادن، آب و راه‌های تجاری کشور باهم رقابت خواهند کرد. گفته می‌شد که گروه‌های سیاسی دخیل در جنگ نیز دریافته‌اند که رقابت در میدان دموکراتیک موثرتر از جنگ است.

شهرت حامیان غربی این روند به حمایت از دموکراسی و رای مردم نیز بر خوش‌بینی‌ها افزوده بود و امید می‌رفت که خارجیان به جای دیکته و تحمیل ترجیحات خود، در تسهیل نظام

دموکراتیک یاری رسانند. حمایت‌های مالی و فنی جهان قابل توجه بود. در ده سال نخست آن دوره در عرصه‌های تقنین، آموزش، تحصیلات عالی، تربیت کادرهای مسلکی و ساختن چارچوب‌های حقوقی و اداری پیش‌رفت‌های چشم‌گیری صورت گرفت و سرمایه‌گذاری و تشبث نیز رونق یافت. اما با گذشت زمان نقاب از چهره‌های بسیاری دور شده و برخی خوش‌بینی‌ها توهم از آب درآمدند. یکی از توهمات این بود که رهبران جهادی، قوماندان‌ها و زورمندان قومی در نظام دموکراتیک حل خواهند شد و به تدریج مردم فرصت خواهند یافت تا نماینده‌گان خود را به پارلمان و حکومت بفرستند، و این‌گونه نظام پایدار ملی شکل گیرد. چنین نشد. دموکراسی فرصت تحقق نیافت و دولت محل تقسیم پول و چوکی میان گروهی از زورمندان قراردادی و تیکه‌دار گردید که نفوذ خود را مدیون نقش خونین‌شان در دوران جهاد و جنگ‌های داخلی و یا کار با موسسات بین‌المللی و روابط ویژه با سفارت‌خانه‌های خارجی بودند. خانواده‌های اشرافی تازه‌ای ظهور یافتند که حزب داشتند و خود را مالک قوم و قبیله یا ساکنان یک ولایت یا ولسوالی می‌پنداشتند. این تداوم حاکمیت

شهرت حامیان غربی این روند به حمایت از دموکراسی و رای مردم نیز بر خوش‌بینی‌ها افزوده بود و امید می‌رفت که خارجیان به جای دیکته و تحمیل ترجیحات خود، در تسهیل نظام دموکراتیک یاری رسانند. حمایت‌های مالی و فنی جهان قابل توجه بود. در ده سال نخست آن دوره در عرصه‌های تقنین، آموزش، تحصیلات عالی، تربیت کادرهای مسلکی و ساختن چارچوب‌های حقوقی و اداری پیش‌رفت‌های چشم‌گیری صورت گرفت و سرمایه‌گذاری و تشبث نیز رونق یافت.

در افغانستان شکست خورد. مایه‌های این شکست را در طرح اولیه آن تلاش‌ها، ناتوانی افغان‌ها در گذار از تیکه‌داران و قراردادی‌های سیاسی-قومی، رقابت‌های استخباراتی، کارشکنی‌های منطقه‌ای و عوامل بسیار دیگر می‌توان جست؛ ولی بار اصلی این شکست به دوش و مردم افغانستان و دولت امریکا افتاده است. دولت امریکا که پس از فروپاشی اتحاد جماهیر شوروی برای صدور دموکراسی آستین بر زده بود و با اعتمادبه‌نفس متکبرانه به تغییر نظام‌ها اقدام می‌کرد، در گوشه و کنار جهان «بهار» و «انقلاب‌های رنگی» راه می‌انداخت، اکنون حق انحصاری نماینده‌گی از دموکراسی را از دست داده و در واقع از نظر اخلاقی و دیپلماتیک شکست بزرگی را متحمل شده است. امریکا دیگر قادر نیست کمپین بین‌المللی را برای «تغییر» در هیچ جای جهان راه اندازد و دوستان سنتی‌اش در منطقه ما آشکارا مسیر عوض می‌کنند و به کمپ‌های تازه می‌پیوندند. دموکراسی و حاکمیت قانون تجربه تاریخی ارزش‌مندی برای عصر ماست و افغانستان نیز روزی دوباره به آن مسیر باز خواهد گشت. اما استفاده ابزاری از آن دستاورد تاریخی بشر در چند دهه اخیر خاطرات تلخی را به‌جا گذاشته است. ما متأسفانه نتوانستیم به کاروان ملت‌هایی بپیوندیم که در آن‌جا دستور حاکم شریعت نیست و تصامیم مهم ملی از کانال‌های معتبر قانونی عبور می‌کنند و مردم در خیلی از مسایل فردی و اجتماعی حق رای و آزادی دارند.

ایالات متحده با قدرت نظامی و اقتصادی‌اش می‌تواند تهدیدها را نیز به فرصت بدل کند و با شیرینی بندل‌های دالر و زور طیاره‌های بی‌سرنشین، سرکش‌ترین گروه‌های تروریستی را لگام زند و استخدام کند. آن‌چه باید از پیروزی می‌گوید، در واقع توانایی کشورش در بهره‌گیری از وضعیت‌های متفاوت است، نه بی‌گیری نقشه واحد. اگر فردا مردم افغانستان بتوانند بدیلی برای طالبان بسازند، احتمالاً امریکا و دیگر زورمندان جهانی در حفظ آن گروه اصرار نخواهند داشت و برای بهره‌برداری از وضعیت جدید گام پیش خواهند گذاشت. فهمیدن این نکته مهم است که مسوولیت خلق وضعیت جدید به دوش خود افغان‌هاست و حمایت‌های خارجی تنها در موارد استثنایی چون اتفاقات بعد از ۱۱ سپتامبر ۲۰۰۱ به عامل اصلی و تعیین‌کننده بدل می‌شود.

قراردادی‌ها از عوامل اصلی شکست در تشکیل حکومت ملی قانون‌مند بود. متأسفانه ظرفیت داخلی در بهره‌برداری از آن فرصت پایین بود و مردم توانایی لازم برای به‌چالش کشیدن انحصارگرایان و قراردادی‌ها را نداشتند. جامعه جهانی نیز با آن‌که در رسمیات ماموریت خود را حمایت از مردم افغانستان در دولت‌سازی اعلام می‌کرد، اما در عمل راه ساده تعامل و سازش با زورمندان محلی را انتخاب کرده بود. سفارت‌خانه‌های دولت‌هایی که نقش تعیین‌کننده در حمایت مالی و سیاسی دولت افغانستان داشتند، هر کدام کانال‌های مستقل سیاسی ایجاد کرده بود و ادارات موازی پرشماری در تمام عرصه‌ها شکل گرفته بود. محیط مناسب برای تفرقه، چنددسته‌گی، قانون‌گریزی و فساد مالی به وجود آمده بود.

مبالغ هنگفتی که از منابع گوناگون زیر نام مبارزه با تروریسم و حمایت از دولت افغانستان سرازیر می‌شد، طی سال‌ها باعث ایجاد کانال‌های مافیایی شد که اداره آن‌ها در توان کسی نبود. همه از وجود فساد و تبدیل کارزار مبارزه با تروریسم و حمایت از دولت‌سازی در افغانستان به یک شر هم‌سو با تروریسم و زمینه‌ساز فروپاشی اطلاع داشتند، اما آنانی که باید در برابر آن شر می‌ایستادند آلوده شده بودند. آن‌چه در آغاز تلاش ملی و بین‌المللی برای استقرار نظام قانونی و دموکراتیک می‌نمود، به کمپین ضددموکراتیک و رقابت بر سر مذاکره و تعامل با تروریستان بدل شد. تنها امریکا نبود که برای طالبان در قطر دفتر می‌ساخت و رهبران آن گروه را از افراد منزوی و فراری به طرف مغرور مذاکره بر سر آینده اداره افغانستان بدل می‌کرد، بلکه همه طرف‌های مطرح داخلی و خارجی به میدان رقابت تماس و گفت‌وگو با طالبان وارد شده بودند. نام این کارزار جدید را پروسه صلح گذاشته بودند.

این روزها، پس از سخنان جو بایدن از پیروزی کشورش در تعامل با طالبان، انتقادهای از نقش دولت امریکا در تسلیمی قدرت به گروه طالب شدت گرفته است. شکی نیست که بازیگر اصلی آن جریان امریکا بود، اما تصور این‌که کسانی در واشنگتن سناریوهای از پیش تعیین‌شده را بر ملت ما تحمیل کرده‌اند و سیاستمداران و مردم افغانستان در شکل‌گیری این وضعیت نقشی نداشته‌اند، اشتباه است. پروسه بن و تلاش ملی و بین‌المللی برای ساختن اداره باثبات و قانون‌مند

کاهش کشت کوکنار؛

علی سجاد مولایی

تقلای به امان طالبان برای کسب مشروعیت بین المللی

خودشان جلوگیری کنند. این موضوع سبب شده است تا قاچاق مواد مخدر سخت‌تر شود و به تبع آن مواد بیشتری در داخل افغانستان ذخیره و انبار شود. انبار بیش از حد مواد مخدر نیز یکی از عوامل کاهش کشت کوکنار در افغانستان است.

۳- از سوی دیگر، این کار طالبان سبب شده است تا تقاضا برای مواد مخدر در بازار جهانی بالا برود و بهای این مواد افزایش چشم‌گیر پیدا کند. در این صورت، طالبان می‌توانند مواد انبار شده را به قیمت بالاتر عرضه کنند و پول بیشتری به‌دست آورند. این استراتژی را طالبان در سال ۲۰۰۱ نیز اجرا کرده بودند. در آن زمان، قیمت مواد مخدر به‌یکباره‌گی چندین برابر افزایش یافته بود.

ماده جدید؟

آرین شریفی، استاد مطالعات امنیت در دانشگاه پرینستون ایالات متحده امریکا، می‌گوید که گروه طالبان به‌صورت سیستماتیک و نامرئی از کشت مواد مخدر و به‌ویژه تولید تریاک به سمت تولید کریستال روی آورده است. این تغییر استراتژی برای طالبان سودآورتر و بی‌دردس‌تر است. چون کریستال ماده گران‌بهرتر نسبت به تریاک است و ساخت آن نیز به فضای باز و آزاد ضرورت ندارد. شریفی می‌گوید که این تجارت پرسود زیر نظر شبکه حقانی صورت می‌گیرد.

کاهش قدرت جبهه لوی قندهار؟

خاک وسیع و حاصل‌خیز هلمند و قندهار به لطف رود هلمند و ارغنداب، این منطقه را به بهشتی برای کشت کوکنار بدل کرده بود. حالا که کشت کوکنار در هلمند کاهش بی‌سابقه یافته و تجارت کریستال در دست شبکه حقانی است، آیا این موضوع سبب کاهش قدرت شبکه لوی قندهار نمی‌شود؟ چون که به‌صورت سنتی شبکه تولید و قاچاق مواد مخدر در دست هلمندی‌ها و قندهاری‌ها بوده است که به لحاظ تباری اسحاقزی و نورزی هستند.

به هر رو، گزارش نهاد آلسیس و استراتژی گروه طالبان قابل نقد است. نهاد آلسیس تنها عکس‌هایی از ولایت هلمند را انتشار داده که بیانگر کاهش کشت کوکنار است، اما این امکان وجود دارد که طالبان در ساحات دیگر به کشت کوکنار دست زده باشند و این مورد نیازمند بررسی است. از سوی دیگر، طالبان به تولید مواد مخدر پرسودتری (کریستال) دست زده‌اند و هنوز هم از راه تولید و قاچاق مواد مخدر پول به‌دست می‌آورند.

- 1- Alcis
- 2- Dam, Bette (2021). Looking for the Enemy: Mullah Omar and the Unknown Taliban. HarperCollins Publishers.
- 3- Giustozzi, Antonio (2017), The Arab-Gulf connections of the Taliban. In Pan-Islamic Connections; Transnational Networks between South Asia and the Gulf. Edited by: Christophe Jaffrelot and Laurence Louer. London: Oxford University press.

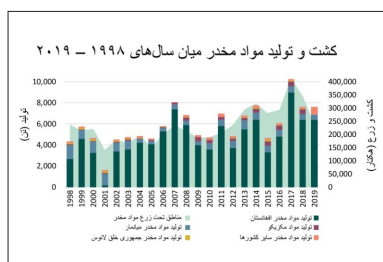
از کشت، تولید و قاچاق مواد مخدر سالانه حدود ۵۰۰ میلیون دالر عاید داشتند. این موضوع نشان می‌دهد که نه تنها مواد مخدر و تریاک در شکل‌گیری طالبان نقش داشته، بلکه در قوام و ادامه حیات این گروه نیز نقش اساسی داشته است.^۳

اما طالبان حالا با کاهش کشت مواد مخدر چند هدف را دنبال می‌کنند:

۱- طالبان به شدت تلاش دارند مشروعیت بین‌المللی به‌دست بیاورند، ولو به هر قیمتی باشد. طالبان برای این که مشروعیت بین‌المللی به‌دست بیاورند تولید تریاک را کاهش داده‌اند. این موضوع شاید روی اقتصاد این گروه تاثیر بگذارد و یا شورش دهقانان را که در این چند سال کوکنار کشت کرده‌اند، به‌دنبال داشته باشد. به نقل از بی‌بی‌سی، یک دهقان به دلیل اعتراض به فرمان رهبر طالبان کشته شده است. اما رهبر گروه طالبان می‌خواهد این بار مشروعیت بین‌المللی کسب کند. حالا باید دید که کاهش مواد مخدر چقدر می‌تواند به طالبان در کسب مشروعیت کمک کند. ذکر این نکته لازم است که به‌رسمیت شناسی طالبان تنها به کاهش مواد مخدر بسته‌گی ندارد و موضوعاتی چون قطع ارتباط با گروه‌های تروریستی، ایجاد حکومت فراگیر، تامین حقوق بشر و دادن حق آموزش و کار به زنان از شرط‌های دیگر جهان برای به‌رسمیت شناسی طالبان است.

۲- از ۱۵ اگست ۲۰۲۱ بدین سو که طالبان روی کار آمده‌اند، کشورهای منطقه نیروهای بیشتری را در مرزهای‌شان جابه‌جا کرده‌اند تا از نفوذ تروریسم به خاک

تشکیل می‌داد.

نمودار ۱. کشت و تولید مواد مخدر جهان (UNODC, ۲۰۲۰)

نمودار بالا بیانگر کشت و تولید مواد مخدر در جهان است. تنها در سال ۲۰۰۱ که ملا عمر کشت مواد مخدر را منع کرده بود، میانمار بیشترین تولید مواد مخدر را نسبت به افغانستان داشت. این جدول حدود ۲۱ سال را در بر می‌گیرد که افغانستان فقط در ۲۰۰۱ پایین‌ترین سطح تولید مواد مخدر را داشته است. در سال‌های بعد از ۲۰۰۱ شاهد کاهش تولید مواد مخدر هستیم، اما بعد از سال ۲۰۰۶ که آنتونیو جیوزستوزی آن را سال خیزش دوباره طالبان می‌داند، دوباره کشت و تولید مواد مخدر افزایش یافت. در سال ۲۰۱۴ گمانه‌های زیادی در مورد خروج نیروهای بین‌المللی مطرح شد. این موضوع سبب گشت تا کشت مواد مخدر دوباره افزایش یابد.

این نمودار به‌خوبی رابطه قدیمی و استراتژیک طالبان با مواد مخدر و نقش مواد مخدر در جنگ ۲۰ ساله افغانستان را نشان می‌دهد. آنتونیو جیوزستوزی، پژوهشگر مطرح در حوزه طالبان، می‌گوید: «طالبان

در روزهای نخست ماه اپریل سال ۲۰۲۲، ملا هبت‌الله آخوندزاده، رهبر گروه طالبان، کشت و قاچاق مواد مخدر را ممنوع اعلام کرد. در فرمان ملا هبت‌الله آمده که استعمال، انتقال، کشت، تولید و قاچاق انواع مواد مخدر در سراسر افغانستان منع است. این فرمان درست چند ماه بعد از هشدار سازمان ملل در مورد افزایش تولید مواد مخدر در افغانستان صادر شد و تلاشی بود از سوی طالبان برای کسب مشروعیت بین‌المللی.

در ماه جون سال ۲۰۲۳، نهاد بریتانیایی آلسیس^۱ گزارش داد که کشت مواد مخدر به‌خصوص کوکنار در ولایت هلمند کاهش بی‌سابقه داشته است. این نهاد با استفاده از تصاویر ماهواره‌ای و مقایسه تصاویر چهار سال پیش (۲۰۲۲، ۲۰۲۱، ۲۰۲۰، ۲۰۱۹) چنین نتیجه گرفته که کشت کوکنار در ولایت هلمند به پایین‌ترین سطحش در دو دهه اخیر رسیده است. براساس گزارش این نهاد، ولایت هلمند در سال‌های اخیر بیش از ۵۰ درصد تریاک افغانستان را تولید می‌کرد؛ اما حالا کشت کوکنار در این ولایت به ۹۹ درصد کاهش یافته است.

به نظر می‌رسد که طالبان برای کسب مشروعیت بین‌المللی از کشت مواد مخدر برای مدتی دست کشیده‌اند. اگر به سابقه این گروه در ۲۵ سال اخیر نگاه کنیم، متوجه می‌شویم که رابطه طالبان با مواد مخدر یک رابطه استراتژیک و دوسویه است. بتی دام که زنده‌گی‌نامه ملا عمر، بنیان‌گذار طالبان، را نوشته است، روایت جالبی دارد. وی در جایی از کتابش می‌نویسد: «گروهی از طلبه که از وضعیت اسفناک آن زمان قندهار به‌شدت ناراضی و دنبال حمایت مالی و تسلیحاتی بودند، در این موقع یکی از قاچاقچیان بزرگ مواد مخدر جنوب افغانستان [حاجی بشر نورزی] که او هم از دست باج‌گیری ایست‌های بازرسی به تنگ آمده بود، به طلبه‌ای که دنبال حمایت مالی بودند سلاح و پول می‌دهد. افراد درشت طالبان عضو این حلقه بودند؛ ملا عمر، نخستین رهبر طالبان، ملا برادر، معاون رییس‌الوزرای طالبان، و ملا عبدالسلام ضعیف که فعلاً سمت رسمی ندارد، عضویت این حلقه را داشتند. حاجی بشر نورزی از ملا عمر می‌خواهد که در مقابل پول و اسلحه باید امنیت شاهراه را برای کاروان‌های مواد مخدر او تامین کند.» رابطه طالبان با مواد مخدر از همین جا آغاز می‌شود و کشت و قاچاق مواد مخدر به منبع اصلی عایداتی طالبان مبدل می‌شود.^۲ در بیست سال گذشته که گروه طالبان سرگرم جنگ با دولت افغانستان بود، پول حاصل شده از کشت و قاچاق مواد مخدر یکی از عوامل اساسی ادامه جنگ در افغانستان بود و این پول سبب می‌شد که موتور جنگی طالبان از کار نیفتد و تنور جنگ در افغانستان گرم بماند.

براساس گزارش دفتر مبارزه با مواد مخدر و جرایم سازمان ملل متحد، افغانستان در سال ۲۰۲۰ میلادی، ۸۴ درصد مواد مخدر جهان را تولید می‌کرد. طالبان سالانه از این رهگذر ۴۱۶ میلیون دالر به‌دست می‌آورند. اداره بازرسی ویژه ایالات متحده امریکا برای بازرسی افغانستان در گزارش سالانه سال ۲۰۲۱ خود آورده است که طالبان حدود ۴۰۰ میلیون دالر از طریق مواد مخدر به‌دست آورده‌اند. در ادامه گزارش آمده است که طالبان تمام مزارع کشت مواد مخدر افغانستان را در اختیار دارند. عاید کسب شده از کشت و قاچاق مواد مخدر حدود ۴۰ تا ۶۰ درصد درآمد کلی این گروه را

شعاع‌الدین امینی

اوزبیکستان همسایه فعال افغانستان به حساب می‌رود. فعال از آن رو که نسبت به بقیه جمهوری‌های آسیای میانه در قضایای افغانستان بیش‌تر دخالت دارد. این کشور با افغانستان نزدیک به ۱۴۴ کیلومتر مرز مشترک دارد. اوزبیکستان در زمره کشورهایی قرار می‌گیرد که از تداوم سلطه طالبان بر افغانستان به پیمان‌ه زیاد ناراضی به نظر نمی‌خورد. رابطه اوزبیکستان با طالبان عمر درازی دارد. گفته می‌شود نماینده‌ای از این کشور در دور اول سلطه طالبان با ملا

راز تعامل اوزبیکستان با طالبان

همسایه افغانستان در ۱۳ اپریل ۲۰۲۳ در شهر سمرقند اوزبیکستان برگزار شد. در این نشست، نماینده‌گان باصلاحیت از کشورهای پاکستان، تاجیکستان، ایران، ترکمنستان، چین، روسیه و اوزبیکستان حضور داشتند. به نماینده‌گی از طالبان، امیرخان متقی به تاشکند رفته بود، ولی نتوانست در نشست اصلی حضور پیدا کند. البته مقام‌های تاشکند بیان داشتند که دعوت از طالبان در نشست‌های منطقه‌ای لزوماً به مفهوم رسمیت‌بخشیدن به این گروه نیست.

ادامه در صفحه ۷

بازی‌گری اوزبیکستان در منطقه نه‌تنها پایان نیافت که تشدید هم شد. این کشور خلاف سایر جمهوری‌های آسیای میانه به طالبان روی خوش نشان داد و از ضرورت گفت‌وگو و تداوم سیاست تعامل با این گروه سخن زد. تاشکند در ۲۵ جولای ۲۰۲۲ برای دو روز میزبان کنفرانس بین‌المللی با تاکید بر حل بحران افغانستان بود که در آن نماینده‌گان بیش از بیست کشور و سازمان بین‌المللی اشتراک کرده بودند. از مولوی امیرخان متقی، سرپرست وزارت خارجه طالبان، نیز دعوت شده بود. چهارمین نشست وزیران خارجه کشورهای

عمر، رهبر پیشین این گروه، در قندهار دیدار داشته است. زمانی که در افغانستان جمهوریت برقرار بود، تاشکند تلاش می‌کرد تا کانال‌های ارتباطی با طالبان را باز نگه دارد. این کشور در اگست ۲۰۱۹ میزبان هیاتی از طالبان به ریاست ملاعبدالغنی برادر، معاون فعلی نخست‌وزیر این گروه، بود. پذیرایی این کشور از طالبان به‌گونه‌ای بود که واکنش دولت پیشین افغانستان را در پی داشت. در حالی که مقام‌های تاشکند میزبانی از طالبان را سهم‌گیری در پروسه صلح افغانستان عنوان می‌کردند. با روی کار آمدن مجدد طالبان در افغانستان،

سرمایه خشک ساله...

انجیر تنها میوه‌ای نیست که به دلیل سردی‌های زمستان سال گذشته در هرات حاصل نداده است. باغداران این ولایت می‌گویند که حاصلات انگور امسال نیز ۶۰ تا ۷۰ درصد کاهش یافته است. محمدامین، باشنده ولسوالی انجیل، می‌گوید که زمستان سرد سال گذشته و بی‌آبی در سال جاری سبب شده است که امسال او از باغش به‌گونه بی‌پیشینه‌ای انگور کمتر برداشت کند. به گفته این باشنده هرات، باغش از بی‌آبی خشک شده است.

محمدامین به روزنامه ۸ صبح گفت: «خنکی‌ها زمستانی کلاً تاک‌های انگور را خشک کرد. ما هم قطع کردیم تا دوباره جست کند. حالا که جست‌های آن بالا شد، آن هم بسیار کم‌انگور است. یعنی در همین باغ از ۱۰ جویه انگور، نیم جویه حاصل نمی‌دهد. هیچ چیزی نیست. تمام خرج و خوراک ما از همین باغ پیدا می‌شود. یک سال زحمت می‌کشیم تا انگور حاصل بدهد و از فروش آن زنده‌گی خود را سپری می‌کنیم؛ اما امسال مصرف‌هایی که کردیم، پیدا نمی‌شود، به خاطر آنکه از خنکی و بی‌آبی انگور نشد. یکی آب جوی بود که کاملاً خشک شده است. دوم به خاطر انگور و دیگر سبزی‌ها داخل باغ چاه آب داشتیم. چاه‌ها هم خشک شده و طالبان به ته‌کنی هم اجازه نمی‌دهند.»

در همین حال، مسوولان محلی طالبان در اداره زراعت نیز تأیید می‌کنند که حاصلات انجیر در این ولایت امسال ۸۰ تا ۹۰ درصد کاهش یافته است. محمدنسیم سحر، سرپرست ریاست زراعت، آبیاری و مالداران طالبان در هرات، در اواخر جوزا گفت که به دلیل سردی زمستان در سال گذشته، حاصلات انجیر در هرات ۸۰ تا ۹۰ درصد کاهش یافته است. به گفته سحر، در زمستان سال گذشته درجه سردی هوا در هرات تا منفی ۲۸ رسید و به همین دلیل، نه‌تنها حاصلات انجیر را در این ولایت کاهش داده، بلکه به سایر میوه‌ها مانند انگور و انار نیز خسارات وارد کرده است. این مسوول طالبان اما آمار دقیقی از کاهش حاصلات انگور ارائه نکرده است.

گفتنی است که هرات به دلیل مساعد بودن اقلیم، محل رشد بیشتر میوه‌ها، به‌ویژه انگور و انجیر است. ولسوالی زنده‌جان هرات نیز ۹۰ درصد حاصلات انجیر این ولایت را به خود اختصاص داده است. همچنان همه‌ساله انجیر زنده‌جان به‌گونه تجارتی به ولایت‌های دیگر و حتی خارج از کشور صادر می‌شود. باغداران این ولایت در حالی از وضعیت شکایت دارند که در شماری از ولسوالی‌های هرات، کشت‌های للمی نیز به‌گونه کامل از بین رفته و به علوفه حیوانات مبدل شده است.

راز تعامل اوزبیکستان...

نگرانی امنیتی اوزبیکستان با سایر جمهوری‌های آسیای میانه مشترک است. البته بیش‌تر جمهوری‌هایی که با افغانستان مرز مشترک دارند، از وضع موجود در افغانستان هراس دارند. تاشکند نگران حضور و فعالیت جنبش اسلامی اوزبیکستان در شمال افغانستان است.

در ۲۳ آگست ۲۰۲۲ درگیری مرزی میان مرزبانان اوزبیکستان و طالبان رخ داد که تلفات جانی به دنبال داشت. همچنان در ۵ جولای همان سال از افغانستان به خاک اوزبیکستان چند فیر راکت شلیک شد که خسارت مالی در پی داشت. سفارت تاشکند در کابل باز است و مقام‌های دو طرف همیشه با هم دیدار می‌کنند.

تعامل گرم اوزبیکستان با طالبان به دو دلیل انجام می‌شود:

۱- عامل اقتصادی

اوزبیکستان در حوزه اقتصادی کشور فعال و پرتحرکی به نظر می‌رسد. این کشور نه‌تنها با افغانستان بل با سایر کشورها به‌ویژه همسایه‌ها در تلاش رونق‌دادن تجارت است. این کشور دارای ذخایر قابل توجه نفت و گاز در آسیای میانه است. اوزبیکستان زمانی در حوزه اقتصاد و تجارت فعال شد که شوکت میرضیایف، رییس‌جمهور فعلی آن در اواخر سال ۲۰۱۶ روی کار آمد. قبل از عصر او، اوزبیکستان به مشارکت در کارهای بین‌المللی و تعامل گرم با همسایه‌گان اشتیاق نداشت. گفته می‌شود زمانی که میرضیایف قدرت را به دست گرفت، شعار «اگر همسایه‌ات سعادتمند شود، تو نیز سعادتمند خواهی شد» را سرلوحه سیاست خارجی‌اش قرار داد. این شعاری است که موصوف باری در سخنرانی خود در مجمع عمومی سازمان ملل متحد نیز روی آن تأکید کرد. بازی‌گری تاشکند در منطقه و تلاش برای گسترش مراودات تجاری با سایر کشورها را ذیل شعار فوق می‌توان فهم کرد.

عامل موثری که اوزبیکستان را به تلاش برای تأمین رابطه با طالبان و داشته، تجارت است. تاشکند می‌خواهد دامنه تجارت خود را تا جنوب آسیا و در خاک پاکستان و هند گسترش دهد. افغانستان نزدیک‌ترین و کم‌هزینه‌ترین راهی است که اوزبیکستان را به این هدف می‌رساند، مشروط بر این که در افغانستان ثبات سیاسی برقرار باشد و از جنگ و ناامنی خبری نباشد. راه آهن «افغان - ترانس» یکی

از پروژه‌های مهمی است که اوزبیکستان برای رسیدن به بازار جنوب آسیا روی دست گرفته که تا فعلاً عملی نشده است. این پروژه شهر ترمز اوزبیکستان را از مسیر بلخ، بغلان، کابل و ننگرهار به پشاور پاکستان وصل می‌کند. قرار بود این پروژه طی پنج سال و با هزینه ۴.۶ میلیارد دالر تکمیل شود، ولی ناامنی در افغانستان و مهم‌تر از آن سقوط دولت پیشین، روند عملی‌سازی آن را به تأخیر انداخت.

پروژه مهم دیگری که اوزبیکستان در افغانستان روی دست گرفته، ساخت لاین برق ۵۰۰ کیلوولت سرخان - پلخمری است که با تکمیل آن نیازمندی کابل و خلیلی از ولایت‌های دیگر به برق رفع خواهد شد. این پروژه در زمان دولت پیشین میان دو کشور امضا شد و قرار بود که کار آن در سال ۲۰۲۱ آغاز شود؛ اما با برگشت طالبان به قدرت کار آن متوقف شد. گفته می‌شود که بانک توسعه آسیایی در سال ۲۰۲۰ در ارتباط به این پروژه مبلغ ۱۱۰ میلیون دالر به دولت پیشین افغانستان کمک کرده بود.

در جنوری سال گذشته مقام‌های تاشکند از پیشرفت کار «بازار مشترک» میان دو کشور خبر دادند. کار ایجاد این بازار در سال ۲۰۱۱ آغاز شده و قرار بود تا سال ۲۰۲۲ به بهره‌برداری سپرده شود، ولی شاید بنا بر عواملی از جمله سقوط دولت پیشین کار ایجاد آن به بن‌بست خورد. طرف اوزبیکستانی بیان داشت که بخش اول کار بازار تکمیل شده است و تاجران افغان می‌توانند با حضور در آن به تجارت ادامه دهند. این بازار مشترک میان ولایت بلخ و ولایت سرخان اوزبیکستان قرار است با هزینه ۷۵ میلیون دالر امریکایی ساخته شود. این امر نشان می‌دهد که اوزبیکستان تحت هر شرایطی تلاش می‌کند تا بازار تجارت را گرم نگه دارد.

دولت‌هایی که دغدغه اقتصادی دارند، عمدتاً خاموش و آرام مسیر دست‌یافتن به اهداف خود را طی می‌کنند. از جنگ، تهدید و قطع رابطه می‌پرهیزند و می‌کوشند در متن حوادث باشند و با همه جناح‌ها کانال‌های ارتباطی را باز نگه دارند. در همسایه‌گی افغانستان، اوزبیکستان

دقیقاً همین نقش را ایفا می‌کند. با میزبانی از نشست‌های بین‌المللی و تلاش برای برقراری صلح میان گروه‌های متخاصم می‌خواهد از یک‌سو خود را کشور صلح‌طلب نشان دهد و از سوی دیگر، زمینه را برای گرم‌ساختن بازار تجارت خود مساعد سازد. به‌گونه مثال، به‌تازگی توماس وست، نماینده ویژه ایالات متحده امریکا در امور افغانستان، با نشر توییتی از دیپلماسی فعال تاشکند در خصوص وضعیت جاری در افغانستان قدردانی کرد. اوزبیکستان رونق اقتصادی خود در آینده را به تحقق پروژه‌های فوق گره زده است. از این‌رو، سعی می‌کند از راه مدارا با قدرت مستقر در کابل بتواند به حداقل سود اقتصادی دست پیدا کند.

۲- عامل ناامنی

نگرانی امنیتی اوزبیکستان با سایر جمهوری‌های آسیای میانه مشترک است. البته بیش‌تر جمهوری‌هایی که با افغانستان مرز مشترک دارند، از وضع موجود در افغانستان هراس دارند. تاشکند نگران حضور و فعالیت جنبش اسلامی اوزبیکستان در شمال افغانستان است. این جنبش در سال ۱۹۹۸ توسط جمعه نمگانی و طاهر یولداش ایجاد شد و هدفش را براندازی نظام موجود در اوزبیکستان و استقرار نظام اسلامی به‌جای آن اعلام کرده است. این جنبش با طالبان و القاعده پیوند عمیق دارد و سال‌های متمادی در سنگرهای این گروه‌ها جنگیده است. ممکن است در سایه سلطه طالبان ارتباط این جنبش با گروه داعش نیز قایم شود و این می‌تواند میزان نگرانی اوزبیکستان را افزایش دهد.

شاید مهم‌ترین خواست اوزبیکستان از طالبان این باشد که خاک این کشور از افغانستان تهدید نشود و این را می‌کوشد با زبان نرم و دیپلماتیک در گفت‌وگوهای دوجانبه و نه در گفت‌وگوهای بین‌المللی بیان کند. اما تاجیکستان که به پیمانۀ اوزبیکستان علائق اقتصادی در افغانستان ندارد، نگرانی امنیتی‌اش را با زبان تند و صریح و در نشست‌های بین‌المللی بیان می‌کند. میرضیایف در سپتامبر ۲۰۲۱ بیان داشت که طالبان قول داده‌اند که حتی یک گلوله به خاک این کشور شلیک نشود و او باور دارد که آن‌ها به قول خود عمل می‌کنند. این عمق خوش‌بینی مقام‌های تاشکند را نسبت به طالبان نشان می‌دهد. اما برخلاف این اظهارات، وی در سفری دوازده‌روزه که در ۲ می سال روان به آلمان داشت، در دیدار با همتای آلمانی‌اش وضعیت امنیتی در افغانستان را نگران‌کننده خواند و از فعالیت گروه داعش هشدار داد. اوزبیکستان در پیوند به نگرانی‌های امنیتی مرزی تا این دم دو مرتبه رزمایش نظامی در مرز مشترک با افغانستان راه‌اندازی کرده است: بار اول، با قزاقستان در ۲۴ نوامبر ۲۰۲۱ و بار دوم، با تاجیکستان در ۶ آگست ۲۰۲۲.

اوزبیکستان با نیروهای مخالف طالبان هیچ نوع دادوستدی ندارد. تنها کاری که کرده باز کردن راه زمینی و هوایی خود به‌روی مقام‌های دولت پیشین در ۱۴ و ۱۵ آگست ۲۰۲۱ به‌گونه موقت بوده است. هیچ یک از مقام‌های دولت پیشین در این کشور نماندند و به سایر کشورها پناه بردند.

اسرائیل ۲۵ فروند جنگنده اف-۳۵ از آمریکا خریداری می کند

وزارت دفاع اسرائیل اعلام کرد که تل آویو ۲۵ فروند جنگنده اف-۳۵ از ایالات متحده خریداری می کند. این کشور روز یکشنبه، ۲ جولای، با نشر اعلامیه‌ای گفت که قرار است این جنگنده‌ها به ارزش سه میلیارد دلار خریداری شوند. در اعلامیه آمده است: «هزینه این جنگنده‌ها از بسته کمک‌های دفاعی دریافتی اسرائیل از آمریکا تامین می شود.» بدین ترتیب تعداد جنگنده‌های اف-۳۵ ناوگان نیروی هوایی اسرائیل به ۷۵ فروند افزایش خواهد یافت. این درحالی است که در دوران ریاست جمهوری باراک اوباما، ایالات متحده تعهد سپرده بود که بین سال‌های ۲۰۱۷ تا ۲۰۲۸ میلادی ۳۸ میلیارد دلار کمک مالی به تل آویو انجام دهد. در آن زمان، اسرائیل اولین کشور خارج از ایالات متحده بود که F-۳۵ را به دست آورد.

تشدید تدابیر امنیتی و محدودیت دسترسی به اینترنت در فرانسه

دولت فرانسه در پی تداوم اعتراضات در این کشور اقدام به تشدید تدابیر امنیتی و محدودیت دسترسی به اینترنت در برخی از مناطق این کشور کرده است.

وزارت داخله فرانسه با نشر اعلامیه‌ای گفته است که این اقدامات از روز دوشنبه، ۳ جولای، برای یک دوره محدود اجرایی خواهد شد.

این وزارت هدف از این اقدامات را مقابله با تشدید خشونت و حفظ نظم و ثبات در مناطق آسیب دیده عنوان کرده است.

در اعلامیه آمده است: «برای مبارزه با سوءاستفاده از رسانه‌های اجتماعی و پلتفرم‌های آنلاین برای هماهنگی فعالیت‌های غیرقانونی و تحریک خشونت، وزارت داخله دسترسی به اینترنت را برای محله‌های خاص در ساعات شب محدود خواهد کرد.»

این خبر ساعاتی پس از آن منتشر شد که معترضان با یک موتور به خانه ونسان ژانبرن، شهردار شهر «لای دِ رُز» حمله کردند.

در همین حال، ژرال دارمنن، وزیر داخله فرانسه از اعزام ۴۵ هزار پولیس برای کنترل ناآرامی‌ها در ششمین شب متوالی در شهرهای این کشور خبر داده است.

اعتراضات در فرانسه سه‌شنبه گذشته، در پی کشته شدن یک جوان ۱۷ ساله در نتیجه شلیک نیروهای پولیس آن کشور آغاز شد.

رفتار پولیس خشم شهروندان فرانسه را برانگیخته است.

بیش از ۱۰۰ هزار میل سلاح در یک فراخوان تحویل اسلحه در صربستان جمع‌آوری شد

به‌دنبال پایان فراخوان دولت صربستان برای تحویل سلاح‌های غیرقانونی، شهروندان این کشور بیش از ۱۰۰ هزار میل اسلحه را به پولیس آن کشور تحویل داده‌اند.

این فراخوان از ماه می سال جاری، پس از دو تیراندازی مرگبار در صربستان آغاز و تا جمعه‌شب، ۳۰ جون، ادامه پیدا کرد.

به گفته پولیس صربستان، در این مدت ۸۲ هزار و ۴۰۰ میل اسلحه و همچنان ۲۶ هزار و ۵۰۰ مین و برخی مواد منفجره تحویل آنان داده شد. سخنگوی پولیس صربستان ابراز امیدواری کرد که این طرح دولت به کاهش جرایم خشونت‌آمیز و تیراندازی در آن کشور بیانجامد.

آلمان با ارسال موشک‌های دوربرد خود به اوکراین مخالفت کرد

حدود یک ماه پیش، روزنامه آلمانی «فرانکفورتر آگماینه سایتونگ» نیز به نقل از منابعی گزارش داده بود که اوکراین به‌گونه رسمی از آلمان موشک‌های کروز دوربرد تاروس که با داشتن برد ۵۰۰ کیلومتری قابلیت رسیدن به مسکو را دارند، درخواست کرده است.

بوریس پیستوریوس، وزیر دفاع آلمان هم اوایل ماه جون، گفته بود که برلین با انتقال موشک‌های کروز تاروس خود به اوکراین در آینده پیش‌رو مخالفت است.

آمریکا و اتحادیه اروپا از زمان آغاز جنگ اوکراین در فوریه ۲۰۲۲ ده‌ها میلیارد دلار تسلیحات به کی‌یف ارسال کردند و به تدریج سلاح‌های سنگین‌تر را در اختیار این کشور قرار داده‌اند.

با این حال، ولودیمیر زلنسکی، همچنان خواستار دریافت کمک‌ها و تسلیحات بیشتری است و چندی پیش، در مصاحبه‌ای با شبکه ان‌بی‌سی نیوز مدعی شد که ادامه یافتن جنگ با روسیه به نفع آمریکا و ناتو است.

اولاف شولتز، نخست‌وزیر آلمان می‌گوید که کشورش با ارسال موشک‌های دوربرد خود از مدل «تاروس» به اوکراین به هدف جلوگیری از استفاده از تسلیحات این کشور برای حمله به خاک روسیه مخالف است.

شولتز این اظهارات را روز یکشنبه، ۲ جولای، در مصاحبه‌ای با شبکه تلویزیونی آلمانی ARD، مطرح کرده است.

او در پاسخ به پرسشی درباره احتمال ارسال موشک‌های کروز دوربرد «تاروس» آلمان به اوکراین گفت: «ما همه درخواست‌هایی که دریافت می‌کنیم را با دقت مورد بررسی قرار می‌دهیم. اما ما اصلی داریم که آن را با رییس جمهور آمریکا در میان گذاشتیم: این که ما نمی‌خواهیم سلاح‌هایی که به اوکراین عرضه می‌کنیم، برای هدف گرفتن خاک روسیه مورد استفاده قرار بگیرند.»

اولاف شولتز در ادامه این مصاحبه همچنان خواستار تضمین امنیت نیروگاه هسته‌ای زاپوریژیا، صرف نظر از عملیات‌های جنگی در اوکراین شد.

جو بایدن به بریتانیا، لیتوانیا و فنلاند سفر می کند

برینباد گزارش‌ها، کاخ سفید اعلام کرده است که جو بایدن، رییس‌جمهور ایالات متحده آمریکا سفرش به بریتانیا، لیتوانیا و فنلاند را از ۹ جولای سال روان میلادی آغاز می‌کند.

کارین ژان پیر، سخنگوی کاخ سفید روز یکشنبه، ۲ جولای، گفته است که آقای بایدن در نخست در سفرش به بریتانیا با چارلز سوم، پادشاه و ریشی سوناک، نخست‌وزیر آن کشور دیدار و گفت‌وگو خواهد کرد.

او خاطرنشان کرده است که سفر بایدن از ۹ تا ۱۳ جولای سال روان انجام خواهد شد.

انتظار می‌رود بایدن پس از بریتانیا در لیتوانیا در هفتاد و چهارمین نشست سران ناتو اشتراک کند.

این نشست که در آن جنگ اوکراین در صدر آجندا قرار دارد، در ۱۱ و ۱۲ ماه روان میلادی برگزار می‌شود.

پس از اشتراک در اجلاس سران ناتو، بایدن به فنلاند خواهد رفت و در نشست رهبران شمال اروپا اشتراک خواهد کرد.

گفتنی است که آمریکا روابط نزدیکی با کشورهای بریتانیا، لیتوانیا و فنلاند دارد.

رییس سیا: روسیه با اشتباهات پوتین مستعمره چین خواهد شد

ویلیام برنز، رییس سازمان اطلاعات مرکزی آمریکا، با اشاره به شورش‌های اخیر در روسیه گفته است که این کشور با اشتباهات ولادیمیر پوتین، در آینده ضعیف‌تر و به یک شریک کوچک و مستعمره چین تبدیل خواهد شد.

به گزارش یورنیوز، برنز که برای چندین سال سفیر آمریکا در مسکو نیز بود، روز شنبه، ۱ جولای، در سخنرانی در بنیاد دیپلماسی بریتانیا گفته که شورش مسلحانه یوگنی پرگوزین، رهبر گروه واگنر، نتیجه مخربی بر جنگ روسیه در اوکراین گذاشته است. وی افزوده است: «قابل توجه است که پرگوزین پیش از اقدامات خود علیه دولت روسیه اظهارات قاطع و کوبنده‌ای درباره منطق دروغین کرملین برای تهاجم

به نام سلوان مومیکا در سویدن، واکنش‌های گسترده‌ای را در پی داشته است.

حکومت سویدن سوزاندن قرآن کریم در آن کشور را محکوم کرد

که اقدامات اسلام‌هراسانه از سوی افراد در جمععاتی در سویدن می‌تواند برای مسلمانان توهین‌آمیز باشد.» این بیانیه در پاسخ به درخواست سازمان همکاری اسلامی برای جلوگیری از سوزاندن قرآن در آینده انجام شد. سازمان همکاری اسلامی در نشست اضطراری خود در پی آتش زدن قرآن کریم در سویدن بر لزوم اجرای قانون بین‌المللی منع نفرت پراکنی علیه دین تاکید کرد. سوزاندن نسخه‌ای از قرآن کریم توسط یک مرد عراقی تبار

وزارت امور خارجه سویدن سوزاندن نسخه قرآن کریم در بیرون مسجدی در شهر استکهلم، پایتخت آن کشور را یک عمل «اسلام‌هراسانه» توصیف کرد و آن را محکوم کرده است.

وزارت امور خارجه سویدن روز یکشنبه، ۲ جولای، با نشر بیانیه‌ای گفته است: «ما شدیداً این اقدام را محکوم می‌کنیم. این کار بیانگر دیدگاه‌های حکومت سویدن نیست.»

در این بیانیه آمده است: «دولت سویدن کاملاً درک می‌کند